

JAMHUURIYADDA DIMUQRADIGA SOOMAALIYA

Taxda iyo Hawlaха Wakaaladaha Madaxbannan ee Soomaaliye

Waxa qoray: Machadka Tababarka Maamulka Guud (MATMAGUUD)
Muqdisho S.B. 964

X A M A R.

Aug 1973

Inisitutooyinka Lacngta: (Financial)

- I. Bangiga Ummadda Soomaaliyeed
2. Bangiga Ganacsiga Soomaalida
3. Bangiga Kaydka iyo Amaahda
4. Bangiga Horumarinta Soomaalida

Wakaaladaha Ganacsiga: (Commercial)

- I. Wakaaladha Ummada ee Ganacsiga
2. Rugta Ganacsiga
3. Wakaaladha Muuska Ummadda
4. Wakaaladha Ganacsiga Alaabta Dhismadda
5. Wakaaladha Batroolka Ummada
6. Wakaaladha Batroolka Somalida
7. Shirkadda Dayuuradaha Soomaalida
8. Wakaaladha Horumarinta Beeraha
9. Wakaaladha Dekadda Soomaalida
- IO. Wakaaladha Suuqgeynta Koolaha
- II. Wakaaladha Boeraha Deg Dega ah
- I2. Wakaaladha Hargaha iyo Saamaha

Wakaaladaha Hawlaha (Services)

- I. Wakaaladha Keenidda iyo Soosaaridda Daawooyinka
2. Wakaaladha Horuumarinta Biyaha
3. Wakaaladha horumarinta xoolaha
4. Wakaaladha Guryadhiska Ummadda
5. Wakaaladha Gaadidka Budda
6. Wakaaladha Filimada iyo Masawirada
7. Wakaaladha Caymiska Qaranka Soomaaliyeed
8. Wakaaladha Badbaandada Shaqaalaha Soomaaliyeed
9. Jaamacadda Ummadda
- IO. Golaha Hiddada iyo Madadaalada Ummadda
- II. Wakaaladha Cagafyada iyo Alaabta Beeraha
- I2. Wakaaladha Caawinidda iyo Xanaanada Ummadda

Laba xirmooyin ayey warqadaani leedahay. Xirmada kowaad (I) ~~si~~ ^{soo} kobaysaa hawlaha iyo ujeedooyinka wakaaladaha madaxbannani ~~si~~ ^{shariiyadooda} ugu dhigantahay.

Xirmada labadd (II) waxa ku dhigan taxda wakanlindaha madaxbanan. Taxdaasi waxay caddayneyaa tirada iyo sharciyada abuuray iyo magacyada wasaaradaha ay hoos yimaadaan.

I. Warshadda Hilibka ee Kisimayo:

Warshadda Hilibka ee Kisimayo waxay soo saarid billawday bishii January 25, 1969. Hortii waxay ku shaqayneysay qodabadii guud se sharciga No 16 ee April 1, 1970. Haddase warshaddu waxay ku dhisantahay sharcigiyada u gaar ah ee No. 31 ee 10 Marj 1973 ee ka dhigay wakaalad madaxbanan. Kormeeridda warshadda waxa qaabilisan Wasaaradda Sancadda ee ay warshaddu hoostimaado.

Howlaha:

1. Horumarinta Sancadda Hilibka iyo waxa kale ee kasoo baxi
2. Soo saaridda iyo suuq-geynta hiliba, Hargaha iyo waxa la mid ah.
3. Soo saaridda iyo suuq-geynta wixii kasta ee la xiriira sanandaa Hilibka.

2. Warshadda Kalluunka ee Laasgorey:

Warshadda Kalluunku waxay soo saarid billowdey bishii January 1969. Hortii waxay ku shaqaynirtay sharciyada guud ee aan kor ku soo sheegnay. Hadda warshaddu waxay ku shaqaysaa sharciga No. 32 ee 10 March 1973 ee ka dhigay "Wakaaladda Ummadda ee Sancada Kalluunka". Kormeeridda Warshadda waxa qaabilisan Wasaaradda Kalluunka iyo Gaadiidha Badda ee ay Warshaddu hoostimaado.

Howlaha:

1. Horumarinta sancada kalluunka iyo waxa kale ee ka soo baxi
2. Soo saaridda iyo suuq-geynta kalluunka iyo waxa la mid ah.
3. Soo saaridda iyo suuq-geynta wixii kasta ee la xiriir sanandaa.

3. Warshadda Dharka:

Warshaddu waxa weeye sharkad wadajir ah ee ku magacanban "Somalux, SPA" ee la dhisay 24 April 1966. Kormeeridda warshadda waxa qaabilisan Wasaaradda Sancada:-

- a. Sancada iyo suuq-geynta dharka caynkasta;
- b. Suuq-geynta suufka, alaabta suufka, dharka, dunta iyo wixii la mid ah, keenidda iyo saaridda alaabtans.
- c. Wuxa ku taxaluqah sancadaas, ee ay ku jiraan alaabta, iyo wixii la mid ah ee ula joeddadaas loogu isticmaalo, iyo shaqcoyinka lacagta ee gudigna agaasimayaalka ee warshadda u maleeyaan ulajeedada Warshadda in ay ku saabsantahay, iyo wuxa kale oo dhinacaas sso raaca.

4. Warshadda Caanaha:

Warshadda Caanaha ee Xamar wuxa asaasay Dekretada sharciga No. 12 ee 28 August 1965, u beddelantey sharciga No. 17 ee 21 November 1965. Warshaddu waxay ku xirantahay sharciga guud No 16 ee 1 April 1970 no 100 sameeyey wakaaladaha madaxbannan. Kormeeridda Warshadda wuxa qaabilcan Wasaaradda Sancada.

Howlaha:

1. Gadashada Caanaha
2. Soo saaridda caanaha, yoghourtika, kreemka, subaga iyo wazi la mid ah ee caanaha ka soo baxa iyadoo tixgelinaya shuruudy ha onafimadka ee wasaaradda onafimadku soo snadhay.
3. Suuq-geynta alaabtaas warshaddu soo maarto iyadoo raacsaysi cirka ay u sameeyso wasaaradda sancada iyo wasaaradda ganacsiga.

5. Warshadda Sokorta:

Warshaddu waxay hortii ku socotay sharciga No 16, 1 April 1970 ee guud ahaan ku saabsana wakaaladaha madaxbannan. Haddase waxay ku dhisantahay sharciga No 28 ee 10 March 1973. Kormeeridda warshadda wuxa qaabishan Wasaaradda Sancada.

Howlaha:

1. Hormarinta sancada beeraha wuxa ka soo baxa (agro-industrial) ee Soomaaliya.
2. Soo saaridda sokorta iyo suuqgeynta wax la mid ah ee sanaacada beeraha.
3. Wixii kale oo la xiriirsan sancadaas.

6. Wakaaladda Keliganacsiga Qaranka:

Wakaaladda Keliganacsiga Qaranka waxa dhisay sharciga No 24 ee 18 March 1972 kana dhigay wakaalad madaxbanaan. Wakaaladdu sharciyalka guud ay qabta ee wakaaladaha madaxbanaan.

Howlaha:

1. Soo saaridda, keenidda iyo suuq-goynta tubnakada, ka shaqayska xagga sancada; qaybiska iyo ku beeridda tubnakada dhulka Jamhuriyadda oo dhan.
2. Sancada, keenidda iyo suuq-goynta kibriiidka.

7. Warchadda Habaynta Khudradda ee Afgooye:

Warchaddu waxay ku dhisantay sharciga No 33 ee 10 March 1973. Warchaddu kormeeriddeeda waxa leh Wasaaradda Sancadda, laakin awoodaas ay u lahayd. Wasaaraddu waxa sii haynaya Bangiga Horumarinta Soomaaliyeed ku meelgar ahaan.

Howlaha:

1. Soo gadashada khudradda iyo miraha beeraha ay gudaha ama bannanka ka soo gadato.
2. Soo saaridda iyo ka shaqayska khudradda iyo miraha beeraha oo ay qasacyo iyo waxa la mid ah ka sameeyso.
3. Suuq-goynta khudradda iyo beeraha waxa ka baxa iyo gadidda sicir go'an ay ku gaddo, sicirkaas oo ay goysa xaffiiska xoognaynta. Warchaddu iyadoo la tashaneyma Bangiga Horumarinta Soomaalida.
4. Gadashada, lahaanshada ama ijaarashada dhulka ay ulajeedo taayo beeridda ama ku abuurka khudradda iyo waxa la mid ah ee beeyto, ka soo baxa.

8. Wakaaladda Madbacadda Qaranka:

Wakaaladda waxa dhisay sharciga No. 6 ee 8 January 1964. Haddii waxay ku socotaa sharciga No 3 ee 2 January 1971. Sida wakaaladeed oo madaxbanaan, wuxay ku shaqaysaa sharciyalka guud ee ku saabsan wakalaalaha ee aay horey ku soo shegnay. Kor meeriidda wakaaladda waxa qaabisan Warfaafinta iyo Hanuuninta Dadweynsha.

Howlaha:

Ujeednda wakaaladda waxa weeye inay slabta madbacaysan ay u sameeyso dowladda, wakaaladaha madaxbanaan, doladda hoose iyo jidka kale:

1. Sanooada alaabta kala duwan: Jarma'idka, buugagga iyo waxn la mid ah iyadoo ay laoag baxsanaynan.
2. Soo saaridda, gadashada iyo suuq-geynta jarma'idka iyo warqadaha
3. Soo saaridda, gadashada iyo ijaarashada makinadaha iyo qaybooyinkooda ee madbacada ku saabsan.
4. Dhisidda iyo gadashada, wixii kale ee madbacadda alsabteedii sh.

9. Wakaaladda Korantada:

Wakaaladda dhismadeedu waxay ku timi sharcigii la wareegidda No 26 ee 5 May 1970 (Nationalization Law). Waxayna ku shaqaysaa sharciyada guud ee wakaalwanaa madaxbanaan. Ilaa hadda ma laha sharci u gaar ah. Kormeeridda wakaaladda waxa qaabishan Wasaaradda Dhismaha Guud.

Howlahaa:

Howlahaa ugu waaweyn ee wakaaladda waxa weeye: Soo saaridda, iyo qaybinta korantada.

10. Bangiga Ummadda Soomaalida:

Bangiga Ummadda Soomaalida waxa lagu dhisay Dekretada sharciga No 3/1678 ee 30 June 1960, sharci noqotay No 2 ee 13 January 1961. Haddase wuxu ku shaqeeyna qodobada dekretada sharciga No. 6 ee 19 Oktober 1968.

Howlahaa:

Bangiga Ummaddu wuxu qabtaa waxyaalaha ay qabtaan bangiga dhewe ee dowladaha, wuxuuna leeyahay xuquuqda ay leeyihiin. Awoodahans waxa ka mid ah: Soosaaridda lacagta, iskudubaridka habka Bangiyada iyo deyn-qandashada, iyo mnareeynta kaydka Baananka ee Jamhuuriyadiit Dimugradiga Soomaaliya.

Ulajeeddooyinka uu bangigu raaco Hawla qabadiisa waxa weye horukicinta iyo ilaalinta lacagta qaymeheeda gudaha iyo dibadiiba, horumarinta ammaahiska iyo isweydaarsiga ee la socota horukcaan nimmaan ee dhaqaalaha Jamhuuriyadda Soomaaliya. Bangiga Ummaddu waxa uu lacagta iyo siyaasadda dhaqaalaha ee Dawladda qayb weeyn ka qastaas, inta ay awoodiisa tahay.

II. Bangiga Ganacsiga Soomaalida:

Bangiga waxa dhisay sharci No 2 ee 2 January 1971 inuu qabto shaqadda ku taxaluqda ganacsiga.

Howlaha:

Ujeedada bangiga waa tan aan hoos ku soo sheegi doono:

1. Dhiirigelinta curaarka si loo kiciyo kaydka loogu isticmaaliyo wax . soo saaridda.
2. Dhiirigelinta horumarcka dhaqsalaha taasoo ay deymis muddo gaaban iyo muddo dhexe uu siinayo xubnaha ganacsiga, sancada,beeraha, xoola-dhaqatada iyo farsamada yar-yar.
3. Horumarinta ku isticmaalka howlaha iyo waxqabadka bangiga ganacsiga.

12. Bangiga Kaydka iyo Amnahda:

Bangiga waxa dhisay sharci No I ee II December 1970 inuu shaqadda ganacsiga wax ka qabto.

Howlaha:

Ulajeeddooyinka loo sameeyey waxan ku soo koobi karaa:

1. Soo jiididda curaarka si loo kiciyo kaydka loo isticmaalayo xagga wax soo saaridda.
2. Dhiirigelinta horumarinta dhaqsalaha uu ku dhiirigelintayo bixinta Deymiska muddoda gaaban iyo muddada dhexe uu siinayo xubnaha sancada,beeraha, ganacsiga, xoola - dhaqatada iyo farsamada gacanta.
3. Horumarinta habka ku isticmaalka shaqada ama howlaha bangiyg ganacsiga.
4. Deymiska xagga dhismada ee xubin madaxbannaani ay u qabto.

13. Bangiga Horumarinta Soomaalida:

Bangiga Horumarinta waxa dhisay dekreta sharci No 2 ee 28 February 1968 loo beddeley sharci No 15 ee 30 May 1968. Haddase waxn ku shagayayn sharci Bangiyada ee No 18 ee 14 August 1963 oo loo beddeley sharci No 27 ee 26 November 1968.

Howlaha:

Howlabbu bangigu qabtaa waxa weeyo:

1. Horumarinta, caawimidda warshadaha wax ka soo saara xubnaha beeraha, sancada, macdanta, dalxiiska, kalluunka iyo xoolaha.
2. Guud shaan, inuu qayb ka qaato horumarinta dhaqaalaha gaar shaanha xubinta hantida-guar ah usagoo tixraacaya Barnamijka horumarinta iyo kala horeyntiisa ee ay u dejisay dawladdu.

14. Wakanladda Ganacsiga Ummadda:

Wakanladda waxa dhismay sharciga No 16 ee 12 Jaune 1962. Haddaso waxay ku shaqaysaa sharciga No 33 ee 7 July 1970.

Howlaha:

Ujeeddada u weeyn ee wakaaladda waxa weeye dhoofinta iyo soo dejinta alaabta. Wey dhoofin kartaa, soona dejin kartaa iyadoo ka wakiil ah dawladda wakanladdaha madaxbanaan, warshadaha iyo xubnohooda ganacsiga; weyna gadan kartaa, oo oo kana gadi kartaa alaabta jahmuriyadda dhexdeeda.

15. Rugta Ganacsiga:

Rugta ganacsiga waxay ku shaqaysaa sharciga 36 ee 30 July 1970. Waxayna tahay wakaalad madaxbanaan.

Howlaha:

Rugta ganacsigu waxay ku shaqaysaa ulajeeddooyinkaan hoos ku soo sheegi doono, iyadoo ay u dheertahay hawlaheeda ay siiyaan sharciyada iyada gaarka u shi:

- a. Soo saaridda ka waranka suuqa, tixda qaymada, xubnaha ganacsiga, wararka ku saabsan dhaqaalaha, sancada iyo beeraha.
- b. Inay diiwan-geliso sharkadaha sanseeya ganacsiga, sancada iyo howlaha beeraha.
- c. Inay ururiso iskuna dubariddo habka ku isticmaalka niidam - dekeddeeka Soommalida.
- d. Ururiska iyo haynta caynka alaabta la dhoofiyi amma la soo geliy.
- f. Inay darasto dhibaatooyinka waxyeelaya dhaqaalaha Soomaalida, iyadoo la kaashanaysa guiddiyasal iyo xogogaalayaal meelaha gaarkood.

16. Wakaaladda Muuska Ummadda:

Wakaaladda Muuska waxa dhisay sharciga No. 45 ee 13 August 1970. Waa kale oo ay ku shaqaysaa sharciga gaad ee No 16 ee 1 April 1970 iyo beddolaadda soo raaoda.

Howlaha:

1. Inay darasto, horkacdo, isku-dubariddo siyaasadda ku saabsan beeiriida muuska dhulkeena.
2. Isku-dubarididda iyo horumarinta soo saaridda, suuq-geynta iyo dhoofinta muuska.
3. La xirashada Heshiiska sharkadaha ama wakaalooyinka qanta muuska suuq kasta.
4. Horumarinta, baaridda cilmi ee arimaha ku saabsan farsamala, dhaqaalaha iyo dhismaha si ay u wanaajiso nooco waxa la soo saaro.
5. Inay darasto sida hoos - loogu dhigi lahaa kharashka soo saaridda, geynta iyo waxa kale oo kharashka ku saabsan muuska soo saariddiisa, si uu u noqdo muusku mid tartan gelikara suuqyada adduunka.
6. Dhiiringelinta iyo mideynta sharkadaha hantidagarka ah ee muuska soo saara.
7. Inay darasto, keento barnamijyada iyo mashaariicoda dhismaha gaad ee horumarinta muuska iyo suuq-geyntiisa laguna maamraan u ah.

17. Wakaaladda Gannaciga Alaabta Dhismaha:

Wakaaladda waxa dhisy sharciga No 32 ee 18 March 1972.

Howlaha:

- I. Suuq golinta, iyo soo saaridda alaabta dhismada, kuwaa no koobma:
 - a. alaabta waqt - qabab lagu isticmaalo.
 - b. qalabka iyo wixii la mid ah.
2. Gadidda alaabtaas

18. Wakaaladda Batroolka Ummadda:

Wakaaladda batroolka ummadda waxa hortii lagu dhisay sharciga gaad la waroega sharkadaha ajnebiga oo No 26 ee 5 May 1970. Wakaaladda alaabta hadda ay ku shaqaysaa waxa weeye sharciga No 29 ee 10 March 1970.

Howlaha:

1. Faaqididda iyo soo bixinta batroolka iyo gaaska dhulka.
2. Habeynta iyo nidiifinta batroolka, gaaska iyo waxa soo raaca.
3. Soo gadashada beecinta iyo qaybiska batroolka iyo gaaska iyo waxa soo raaca.
4. Soo saaridda, soo gadashada iyo beecinta taankiyada iyo wuxi la mid ah, iyo biraha iyo qalabka loogu istiimmaalo batroolka qaybiskiisa.

19. Wakaaladda Batroolka Soomaalida:

Wakaaladda waxa dhissay sharciga la "wareegay sharkadaha ajnabiga", No. 26 ee 5 May 1970. Haddase sharciga gaar u ah wakaaladda waxa weeye sharciga No 30 ee 10 March 1973.

Howlaha:

1. Soo gelinta alaabta batroolka, betro-kiimikalka iyo dufanka.
2. Inay bakhaarada dhigto batroolka iyo betro-kiimikalka, iyo dufanka oo dhan in ay u beeciso.
3. Inay haymo meelaha la dhigo iyo, inay qaybiso batroolka, betro-kiimikalka iyo dufanka.

20. Wakaaladda Dekadha Soomaalida:

Wakaaladda waxa dhissay sharciga No 19 ee 14 June 1962.

Howlaha:

Inay qabato shaqada iyo maamulka lacagta, inay horumariso dhugnalaha dekaddaha Jamhuuriyadda Soomaaliyeed, sidnaas darteed howleheedu wax weeye!

- i. Inay maamusho furdooyinka, ilaaliso lacagta iyo macaashka kaaco gala shaqada iyo howlaha furdooyinka.
- ii. Inay dhisto, horukiciso iyo ilaaliso shaqada furdada iyo siwabta, inay xaqiijiso ku isticmaalka qalabka oo dhan ee dowladdu am. Waaaradda siiso.
- iii. Maamulka gunididka badda, howlaha ku taxaluqa, sancadaha shiqadi furdada, iyo ilaalinta soomaridda furdada.

21. Sharkadha Dayuuradaha Soomaalida:

Wakaaladda waxa lagu asaasay D.P.R No. 294 November 1963 iyo heesiis dhacay. Maddada hoshiisku socanayo wuxuu ahsa IO sano usag oo la duseeyn karo.

Howlaha:

Ula jeeddada u weyn ee sharkadda waxa weeyo qaadidda dadka, alaabta iyo boostada. Sidaas daraadeed wakaaladdu wuxay gadankartaa, dhisan-kartaa, soo bixinkartaa, maamulikartaa dayuuradaha iyo waxa ku taxaluqa dhinacaas ee ay ka mid yihiin meelaha lagu sameeyo iwhi. Dadka u shaqeeya wey qorankartaa tababarna waa u furi kartaa; sameyn kartaa Howlaha ku saabsan dhinacaas ee sancada ama maamulka lacaata ku saabsan ee horumarkeenna lagama maarmaan u ah.

22. Wakaaladda Horumarinta Beeraha

Wakaaladda horumarinta beeraha waxa dhisay sharciiga No 6 ee 8 September 1970. Wakaaladha aan hoos ku sheegi doono waxa la raaciyeey wakaaladaan:

- a) ADA (Wakaaladda Horumarinta Beeraha, ee lagu dhisay dekrate sharci No 1 ee 16 February 1966 sharci loo bedeley sharci No. 2 ee 21 March 1966.
- b) NGMO (Suuq-geynta galayda ee qaranka) laguna dhisay dekreetid sharci No 9 ee 29 October 1966. Sharci loo bedeley No 31 ee 28 December 1968.

Howlaha:

1. Inay siiso alaabta beeraha sicir sugan.
2. Dhirigeliso horumarinta iskaashatooyinks, waaxaha beermisa.
3. Soo gadashada iyo kaydinta waxa ay soo saaraan iskaashatooyinka iyo beeruhu iyo gadidda ay ku gaddo sicirka loo gooyey.
4. Inay iyandu beero sameyso.
5. Inay dhisto sancadaha yar-yarka ah ee soo saaridda waxa beermisa ka baxa ku xiran.

23. Wakaaladda Suuq-Geynta Xoolaha:

Wakaaladda waxa dhisay go'aanka Golaha Sare ee Kacanka oo 18 oo ssaray 17 January 1973. Waxaney hoos imaneysaa Wasaaradda Ganacsiga Dibadda.

Howlaha:

- Ujeeddada ugu weeyo ee wakaaladda waxa weeyo:
1. Baaridda suucynda xoolaha loo diro
 2. Horumarinta suu-geynta xoolaha Soomaaliyeed
 3. Dhisidda iyo kormeeridda howlaha ku saabsan hagaajinta suuq-geynta xoolaha.

24. Wakanaladda Beeraha Deg-Deg ah:

Wakanaladda waxa dhisay sharciga No 64 ee 21 October 1972.

Howlaha:

1. Qoridda iyo dhisiidda kooxo horseed ah ee ka kooba dad naftooda u huray ka shaqayska beeraha deg-deg ah.
2. Horumarinta beeraha
3. Dhisida iyo qabanaaabinta beeraha dowladdu leedahay.
4. Dejinta xoola-dhaqatada la dejijo gobolada beeraha.
5. Baabiinta fakhriga ee lagu baabiinayo in la badiyo beeraha woxi laga soo saaro.
6. Baabinta shaqa la'santa iyo hourmarinta nolosha degmocoyinka ah ee ka imanaaya shaqada beeraha.
7. Ku abuuridda ruuxadda "Iskaa-wax-u-qabso" iyo isku dubariduun lagu abuuro kooxaha ka shaqeeyaa beeraha deg-degta ah.

25. Wakanaladda Keenidda iyo Soosnaridda Daawcoyinka
iyo Wixi la mid ah: (Waksod)

Wakanaladda waxa dhisay sharciga No 18 ee 11 March 1972.

Howlaha:

1. Soo saaridda daawada
2. Soogelinta iyo qaybiska daawada
3. Sicir-u-goynta iyo ilaalinta sicirka waxn la sco saaro iy... an gadidda iskaashatooyinka daawada ee dalka ku yaal.

26. Wakanaladda Horumarinta Biyaha:

Wakanaladda waxa dhisay sharciga No 28 ee 20 February 1971 ee lu magacaabay "Wakanaladda Horumarinta Biyaha".

Howlaha:

- Ulajeedada weyn oo wakanaladda waxa weeye horumarinta biyaha ad Jamhuriyadda oo dhan sidaas daraadeed waxaa weeye:
1. Inay baarid cilmi ah ku sameyso meela biyaha laga belo.
 2. Dhismada biya-xireenada, nidaamka biyaha iyo qaybintooda..
 3. Sameyso, ururisana lacagta laga qaando biyaha.
 4. Dhismada meelaha biyaha, ceelasha, iyo waraha si dadweynuhu ugu isticmaalo.

27. Wakaaladda Horumarinta Xoolaha:

Wakaaladda waxa dhisay dekreto sharci No 2 ee 16 February 1966, sharci u bedelantay No 3 ee 21 March 1968. Haddase waxay ku shaqaysoo sharciiga No 34 ee 26 June 1970.

Howlaha:

Ulajeedada wakaaladda waxa weeye horumarinta xoolaha iyo sanondaha, ku xiran, taaso keeneysa howlaha hoos ku qoran:

Ilsalinta iyo baabiinta cuduradda; soo gadashada iyo beecinta daawada iyo qalabka loo bahanyahay sancada xoolaha; mideynta soosariidda daawada xoolaha; dhismada iyo horumarinta daaqa iwm.; caawidda ku isticmaalka daaqa iyo tababarka xanaanada xoolaha; dhisida iyo kormeeridda shaqcooyinka horumarinta sancada Hargaha iwm., iyo suuq-geyntooda.

28. Wakaaladda Guryadhisika Ummaddaa:

Wakaaladda waxa dhisay dekreta sharci no II ee 18 July 1965, oo sharciiga No 6 ee 25 January 1968 loo bedeley.

Howlaha:

1. Horumarinta guryaha-jaban ee Dadweynaha.
2. Iskudubarididda birnaamijka guryadhisika.
3. Inay dhisto guryo jaban iyadoo ku isticmaaleysa iskaa-wax-qabso, heshiis iyo iskaashatooyin.

29. Wakaaladda Gaadidka Badda:

Wakaaladda waxa dhisay sharciiga No. 59 ee 20 September 1972.

Howlaha:

Ulajeedu waxa weeye inay maamusho Gaadidka badda ee ka Jashhuuriyadda iyo waxa dhinacaas la xiriira. Sidaas daran ee weeye:

1. Inay qabato shaqcooyinku ku taxaluqa gaadiidka badda ee ka Jashhuuriyadda.
2. Dhismada, hagaajinta iwm. Gadashada, iyo beecinta gaadiidka, iyo qalabka ku xiriira.
3. Inay qabato howlaha ku xiriira ganacsiga gaadiidka badda.
4. Inay wakiil noqoto, dhisto, maareyso meelaha iyodu leedaboy qof sadexaad, bakhaarada, furdada, guddiidka wax qaada, inilka maraakibta lagu sameeyo iwm., ee ay sharkaddu leedaboy.

Inay sameyso howlaha ganaasiga ama sancada ee lagama muarcar u ah horumarinta shaqdaan.

5. Inay ijaarato gaadidkeeda badda, ijaaradana kuwo qof saddexaad leeyahay.

30. Wakaaladda Caymiska Qaranka Soomaaliyeed:

Wakaaladda waxa dhismay sharciga No 69 ee 30 September 1972.

Howlaha:

- I. Inay keli ahaan wixii ku saabsan caymiska xubin kaata iyo cayn kaata ee Jamhuuriyadda dhexdeeda ah ay sameyso. Waxmaas laakiin kuma jiraan nooyada ay swooda u leedahay wakaaladda Badbaandha shaqaalaha Soomaaliyeed.

31. Wakaaladda Badbaandha Shaqaalaha Soomaaliyeed.

Wakaaladda Badbaandha shaqaalaha waga lagu dhisay dekreto sharcii No 5 ee 27 March 1962. Ka dib u bedelantey sharciga No 8 ee 26 May 1962.

Wakaaladdu waxay hadda ku shaqaysaa sharciga No 49 ee 18 August 1970 iyo shariiyada guud ee Wakaaladda Madaxbanaan:

Howlaha:

Waxay shaqaalaha u sameysaa howlaha caymiska ee hoos ku qorani.

- Waxyeolada warshadda kaga dhaca iyo jirooyinka jagada kaga timadda shaqaalaha.
- Tabardarida iyo caymiska cumriga weyn.
- Caymiska xagga qaaxada
- Shaqalaasaanta ka timaada wax unaaya oo qabeata shaqaalaha ee ka hor istnaagaya awoodooda.
- Caymiska jirooyinka ee ayan caymis unaaya usan ka qaadi kaatin.

32. Wakaaladda Filimada iyo Sawirida ee Soomaaliya

Wakaaladda waxa dhismay sharciga No 27 ee 25 February 1973.

Howlaha:

- Gadashada iyo ijaarashada, soogelinta iyo saaridda filimada ko yimaada ama la siyyo sharkdaha dibadda ama kuwa filimadi si aduunka, inayna u qaybiso dadka sinemada leh ee dalkeena ee dibadda.
- Inay horumariso, iskudubariddo, hanuuniso, wannaajisana heerka sinamoojinka ee dalkeena.

3. Inay dhiirigeliso, horeyna u dhigto qabanqaabtina xaga hidadda, tacliinta iyo barnaamijyadda baaridda cilmiga ah, iyo tiyatarka ee ulajeedadu tahay horumarinta fanka sinematrograafika iyo sancada telefisyoonka.
4. Qorshaynta iyo soo saaridda filimada madadaalada, dokumentariga iwm. dherer kastana leh, ulajeedaduna tahay inay warfaafinta, hanuuuninta iyo tababurka hagnajiyaa.

33. Golaha Murtida iyo Madadaalada Uggadda:

Wakaaladda waxa dhisay sharciga No 16 ee 29 June 1967. Sharicgaan waxa lagu bedeley dekreta sharci No 5 ee 3 March 1968 ee sharci noqotay No 22 of 20 June 1968.

Wakaaladda haddase waxa la raaciyeey wasaaradda Hiddaha iyo Tacliinta Sare waxa raaciyeey wareegtada madaxtooyada ka soo baxday GSK/83/D-5078 ee 30.4.1975.

Howlaha:

Dhiirigelinta iyo horumarinta hiddada Soomaalida iyadoo ku isticmaaleysa tababar iyo madadaalo xagga tiyatarka iyo filimada; inay golo u noqoto fadhiyaalka, baaridda cilmiga, kulanada caamka ah, isu imnadyada iwm. ee dalkeena ama dibadda ee dowlaadu ama xubnaha caalamku sameeyaan iyagoo awoda ka hayta xubnaha dowlaadda; inay gola tahay laga ijsareyo fadhiyaal gaar aha dadka caamku ku sameeyn karo ama xubna qaabishan ogolaadaan; inay dhiirigeliso artaha, gabayada, muusiga, cayanraha, dararamada iyo sinemada iyadoo qabangaabineysa konjertoooyinka, cayanraha, iwm. ee artiga iyo hiddada ah. Inay ururiso waxyaaladda ku saabsan hiddada iyo literaturka Soomaalida iyadoo litreeriyyad isugu keeneyaa.

34. Wakaaladda Cagafyada iyo Allaabta Beeraha

Wakaaladda waxa dhisay dekreto sharci No. 8 ee Sept. 1963, ee lagu bedeley sharciga No 23 ee 18 Nov. 1963, usna sharciga No 14 ee 6 July 1968 uu bedeley. Haddase waxay ku shaqayndoontaa go'aanka Golaha Sare ee Kacaanka (GSK) ee 17 January 1973 ee ka dhigay wakaalad Madaxbanan. Sharoigeedu waa soo bixi doonaa.

Howlaha:

Inay siiso ayna ijaarto cagafyada iyo matcoorada beeraha; inay manusho allaabtaas.

35. Jaamacadda Ummadda

Jaamacadda Ummadda waxa dhissay dekreta sharcii No. 10 ee 14 July 1969.
Dekretada waxa bedeley sharciga No. 6 ee 1 December 1969.

Howlaha:

Ulajeednda Jaamacadda waxa weeye horumarinta tacliinta sare ee Jambuuriyadda sidaas damaadeed waxa weeye inay:

- I. Dhistro xubna wax laga barto ee loo baahanyahay inayna baaridda cilmiiga iyo horumarinta qoonta wixii ku saabsan sameyso.
2. Dhistro, hayso, maareysona istituutooyinka baaridda - cilmiiga ah.
3. Inay sameyso wixii awood u siinaya inamaha takhasuska iyo qabacqaabinta ummadda iyo qalabka baaridda cilmiiga ah.
4. Inay dhisaan kooxaha tababarka ee jaamacadda qoreana dadka tababarkaas wax ka dhigaya.
5. Inay bixiyann shahadooyin, diplomyaal iwm.
6. Inay qaadaan imtixanno, bixiyanna shahadooyin; diplocomaynal iwm. siiynana:
 - a) dadka qaatay tababar ee jaamacadda ama waaxaha jaamacadda la xiriira ee sida u ugu dhigantahay sharciyada gaarka u ah ee u chameeyaa, kuna guushay imtixannada jaamacadda,
 - b) Sameeyey baarid cilmi ah kuna sameeyey habka u dhigan.
7. Inay bixiso shahadooyin sharaf ah iwm.
8. Sameyso, ilaaliso, maareysana waaxaha iyo laboratorooyinka, aqoonsato dugaiyada tacliinta sare ee aan jaamacadda raacsanayn.
9. Dhistro, maamusho meela ardadu degto.
10. Sameyso, maareyso uu, bixisana minaxa tacliinta iwm., carwooyinka biladaha iyo jaa'isoooyinka.
- II. Inay goyso lacngta jaamacadda laga bixiyo, weydiisana, ururisana sida uu sharcigu u dhigayo.
12. Inay ilaaliso ardadu jaamacadda, iyadoo waaxahooda ka wej qaybey si ay caafimadkooda iyo badbaadooda uga war hayso.
13. Inay u goyso lacag gaar ah ee ay ku maamulayso:
 - a) Xafiis kutubta soo saara
 - b) Xafiis shaqada bixiya
 - c) Ururka aradada Jaamacadda
 - d) Meelaha xasananada ee Jaamacadda
 - e) Ururka sportiga ee Jaamacadda
14. Inay la kaashato, xiriirna la yeelato Jaamacaddaha kale iyo waaxaha maamulka sida iyo ulajeedada ay jamaacaddu goosato.

36. Wakaaladda Caawinidda iyo Xannaanada Usmadda

Waxa dhisay sharciga No 13 ee 16 May 1962.

Howlaha:

Inay caawinaad siiso masakiinta caruurta agoonta ah iwm. ee Soomaaliya. Inay horumariso iskuna dubariddo waxii howlahaas ku saabsan. Inay talo siiso dowladda waxa ku saabsan howlaha xanaanada.

37. Wakaaladda Hargha iyo Saamaha:

Wakaaladda Hargha iyo saamaha waxa dhisay sharciga No 2 ee 16 May 1975.

Howlaha:

1. Inay maamusho, ilaaliso ama isku hagaajiso wux allale wixii ku saabsan Hargha iyo Saamaha ama gannacsii ku lug leh arrintans oo Jamhuuriyadda Dimoqradiiga ah ee Soomaaliya. Micnhaasi wuxuu saameynayaas soo saaridda, hagaajinta, istimmaalka iyo mcahtarka alaabtaan; gaar ahaanna wakaaladda xaq gooniya ayuu siinayaa inay iib gayso ama soo iibsato alaabacyinkas oo dhan, wixii laga sameeyo iyo wixii kale ee sancadaazi u baahan taax.

2. Inay kala taliyaan ama gadbiyan wixii talooyin ah weewaa xannaanada xoolaha iyo xoolaleyduba cudurada dhaawaca u goysta hargha iyo cudurada hadba jira, dhulkay jiraan iyo wixii ee dhaawac u gaysan kara hargha iyo saamaha intaan neefka Isqalin, kalana taliyaan sidii loo cidhib tiri laha cudurada iyo dhibaantoyinka kaleba.

3. Inay gargaaraan lana shaqcoyaa dawladaha hoose, marka laabhdana taageero lacageed siyyaan, in ay u sameeynan meel hagaagsan oo xoolaha lagu qalo wixii taageero ah oo xoolaha lagu qalo iyo wixii taagero ah ee taa taageeri lahaa; khans ahaana sidii ay u sameyn lahaayeen wax - yaalihii hagaajin lahaa soo saarista hargha iyo saamaha.

4. Inay sameeynan, maamushana (Extension Service) taabba ah oo ay tahay, in uu qabto waajibaatka soo meeda.

* wakaaladdanu ma shaqyo

- (i) shaqa debeedeed (field work) uu ku hagnajinaayo iskannadubaridayo howlaha ay ku kaacayaan xoolayda iyo dadka gannacsatada ku shaqa lihi hargaha iyo saamaha.
- (ii) Inay ku kaacan wixi baandhis ah ee teknikal ah (Technical Research) kuna camal faleean wixii taa ka dhasha.
- (iii) Inay fuliyaan wixii qaynuun gaar ah, ahaadaanna dadka ka taliya laysamada dhiibidooda, guud ahaanna ay hirgeliyn siyansadda dawlaadna ee ku saabsan arrimadaasi;
- (iv) Inay ku kaacan slabtaa ayada ah suuq u doonaan una holmag siccirada ugu haboon, waxa ku soo baxa werashadaha qaranka Soomaaliyeed ee ku saabsan Hargeysa, saamaha, maajis iyo wixii maaska laga sameeyo.
- (v) Inay gacan siiynan tababarada, meelaha iyo wixii laga tabari lahna dadka Soomaaliyeed ee looga baahan yahay horumurinta ujeedada waknalandda Ico leeyahay.
- (vi) Caam ahnan in waknalanddu dhiiri geliso, taageerana u goysato dadka xoolaleyda ah ama hawshan ku lugta leh;

**TAXDA WAKAALADDAHA MADAXBANAAN EE SOOMAALIYEED
SHARCIYADA IYO QAWAANIINTA DHISAYA, IYO
WASAARADDAH AY HOOS YIMAADAAN**

<u>Waknaladda</u>	<u>Wasaaradda ay hoos timando</u>	<u>Dekretada iyo Sharciga Dhisay</u>
I. Warshadda Hilibka ee Kisimayo	Wasaaradda Sancada	Sharciga No. 31 ee 10.3. 1973
2. Warshadda Kaluunka ee Lasqoray	Wasaaradda Kaluunka iyo Gaadiidka Badda	Sharciga No 33 ee 10.3. 1973
3. Warshadda Dharka	Wasaaradda Sancada	D. Madaxweynaha No 108 ee 27.6. 1966
4. Warshadda Ceansha	Wasaaradda Sancada	D. Madaxweynaha No 12 ee 20.8.65 iyo sharciga No 17 ee 12.II. 1973.
5. Warshadda Sokorta	Wasaaradda Sancada	Sharciga No 28 ee 10.3.1973.
6. Wakaaladda Keliganac- siga Qaranka	Wasaaradda Sancada	Sharciga No 24 ee 18.3. 1973
7. Warshadda Habaynta ee Afgooye	Bangiga Horumarinta ee Soomaliya (ku moel Gaar)	Sharciga No 33 ee 10.3.1973.
8. Wakaaladda Madbacadda Qaranka	Wasaaradda Warfaafinta iyo Hanuuninta	Sharciga No 3 ee 2.I.71.
9. Wakaaladda Xogga Korontada Ummadda	Wasaaradda Howlaha Gund	Sharciga No 26 ee 7.5.73 (Sharciga la warceyida Ummada)
10. Bangiga Ummadda Soomaliya	Wasaaradda Lacagta	D- Sharciga No 3 ee 30.6.60 (sharciga No 2 ee 15.I.61) D- Sharciga No 6 ee 19.10.68 (Sharciga No 27 ee 26.II.1968)
II. Bangiga Ganacsiga Soomaalida	Wasaaradda Lacagta	Sharciga No 2 ee II.II.1970.
12. Bangiga Kaydka iyo Amaahda	Wasaaradda Lacagta	Sharciga No 1 ee II.II. 1970.
13. Bangiga Horumarinta Soomaalida	Wasaaradda Lacagta	Sharciga No. 45 30.4. 1970 D- No 2II ee 22.II.1970.
14. Wakaaladda Ganacsiga Ummadda	Wasaaradda Ganacsiga Gudaha	Sharciga No 16 ee 17.6.62 Sharciga No 33 ee 7.7.70

15.	Rugta Ganacsiga	Wasaaradda Ganacsiga Dibedda	Sharciga No 36 ee 30.7.70.
16.	Wakaaladda Muuska Ummadda	Wasaaradda Beeraha	Sharciga No 45 ee 13.8.70.
17.	Wakanlinda Ganacsiga Alaabta Dhismada	Wasaaradda Ganacsiga Gudaha	Sharciga No 52 ee 18.3.73
18.	Wakaaladda Batroolka Ummadda	Wasaaradda Ganacsiga Gudaha	Sharciga No 29 ee 10.3.1973
19.	Wakaaladda Batroolka Soomaalida	Wasaaradda Ganacsiga Gudaha	Sharciga No 30 ee 10.3.73
20.	Wakaaladda Dekadaha Soomaalida	Wasaaradda Kaluunka iyo Gaadiidka Badda	Sharciga No 19 ee 14.6.62 Sharciga No 70 ee 22.II.70
21.	Shirkadda Dayuuradaha Soomaalida	Wasaaradda Gaadiidka	Dekretada Madaxweynaha 294 ee 6.II.63
22.	Wakaaladda Horumarinta Beeraha	Wasaaradda Beeraha	Sharciga No. 60 ee 8.9.1970
23.	Wakaaladda Beeraha Deg Deg ah	Madaxtooyada G.S.K	Sharciga No. 64 ee 21.10.72
24.	Wakaaladda Keenidda iyo Soo saaridda Danwooyinka IWM. (WAKSOD)	Wasaaradda Caafimaadka	Sharciga No 18 ee II.5.72
25.	Wakaaladda Horumarinta Biyaha	Wasaaradda Macdanta iyo Biyaha	Sharciga No 2 ee II.12.62 Sharciga No 28 ee 20.2.77
26.	Wakaaladda Horumarinta Koolaha	Wasaaradda Koolaha	Dekreto Sharci No 2 ee 16.2.66 (sharci noqay No. 3 ee 21.3.66 Sharciga No 34 ee 26.6.70
27.	Wakaaladda Guryadhiska	Wasaaradda Howlaha Guud	Sharciga No 6 ee 25.I.68
28.	Wakaaladda Gaadiidka Badda	Wasaaradda Kaluunka iyo Gaadiidka Badda	Sharciga No 19 ee 20.9.72.
29.	Wakaaladda Caymiska Qaranka Soomaaliyeed	Wasaaradda Lacagta	Sharciga No 26 ee 7.5.70
30.	Wakaaladda Pilimada iyo Sawirida ee Soomaaliya	Wasaaradda Warfaafinta iyo Hanuuninta	Sharciga No 27 ee 25.2.75
31.	Wakaaladda Badbaadada Shaqaalaha Soomaaliyeed	Wasaaradda Caafimaadka	Dekreto Sharci No 5 ee 27.3.62 (sharci noqday No. 8 ee 26.5.62)

32.	Golaha Murtida iyo Nudadaalada Ummadda	Wasaaradda Hiddaha iyo Tacliinta Sare	Sharciga No 19 ee 16.I2. 67.
33.	Wakaaladda Cagafyada (ONAT)	Wasaaradda Beeraha	Sharcigeedu waa oo bixidoonaa
34.	Jamaacadda Ummadda	Wasaaradda Hiddada Tacliinta Sare	Sharciga No 26 ee 7.5.70
35.	Wakaaladda Caawinidda iyo Xanaanadda Ummadda	Wasaradda Gudaha	Sharciga No 13 ee 6.5.70 (ma shaqayso)
36.	Wakaaladda Hargaha iyo Saamaha	Wasaaradda Ganacsiga Dibadda	Sharciga No 2 ee 16.5. 1973.
37.	Wakaaladda Suuq-goynta Xoolaha	Wasaaradda Ganacsiga Dibadda	Sharcigeedu waa Soo bixi doonan.